

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ TÉZISEI

**SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR**

Nyelvtudományi Doktori iskola

Vezető: Prof. Dr. Kenesei István

Elméleti Nyelvészet Doktori program

Vezető: Dr. Németh T. Enikő

SZÓKE BERNADETT

AZ ÉRTELMEZŐS SZERKEZETEK VIZSGÁLATA A MAGYAR NYELVBEN

Témavezető: Dr. Bartos Huba
egyetemi docens

Szeged

2015

1. A kutatás célja

A disszertáció témája – a magyar hagyományos terminológiával élve – az értelmezős szerkezetek szintaktikai szempontú elemzése a magyar nyelvben, mégpedig a generatív szintaxis elméleti keretén belül dolgozva. Hiányzik a magyar generatív irodalomból a magyar értelmezős szerkezetek alapos vizsgálata, ezért a disszertáció egyik fő célkitűzése ennek az űrnek a kitöltése.

A disszertáció célja egy átfogó elméleti szintű elemzés kidolgozása a magyar értelmezős szerkezetekről. A vizsgált szerkezettel kapcsolatban felmerült egy komoly probléma: a leíró nyelvészeti munkákban nincs egységes álláspont arról, hogy a kérdéses konstrukciót alárendelésként (Tompa 1964, Rácz 1991), mellérendelésként (Szabó 1955; Antal 1964, 1977; Jakab 1977) vagy sajátos átmeneti szerkezetként (Balogh 1999) elemezzük. Dér (2001) az alárendelő és a mellérendelő viszonyt elvetve amellet érvel, hogy szószerkezeti szinten egy harmadik viszony is létezik: az azonosító/értelmezői viszony. Véleményem szerint a probléma oda vezethető vissza, hogy az értelmezős szerkezet egyes fajtáit – a hátravetett jelzöt és az azonosító értelmezőt – egységesen próbálják meg elemezni, noha ez a két típus eltérő jegyeket mutat. Ahhoz, hogy minél pontosabb képet kapjunk a vizsgált konstrukciókról, szükséges a két típus külön-külön történő elemzése. Továbbá felmerült annak a lehetősége a kutatásaim során, hogy az értelmező ezen két fajtájától célszerű lenne megkülönböztetni egy harmadikat is – a határozói értelmezőt –, amely mindkét típustól eltérő jegyeket mutat.

A nemzetközi szakirodalom (Bosque–Picallo 1996, Dürscheid 2002, Pysz 2009) vizsgálata során egy újabb probléma adódott: a posztnominális pozícióban megjelenő mellékneveket – szemben a magyar nyelvtanokkal – nem sorolják az appozíciós szerkezetek alá. Ebből adódóan felvetődik a kérdés, hogy a magyar hátravetett jelzöt valóban besoroljuk-e az értelmezők közé. A disszertációból nem szeretném kizárni a hátravetett jelzők vizsgálatát, de az azonosító értelmezővel való összehasonlítása még inkább megerősíti azt a hipotézist, hogy két különböző konstrukcióval állunk szemben, amelyekhez nem kell feltétlenül ugyanazt a szerkezetet rendelnünk. Az az oka annak, hogy a hátravetett jelzői értelmezők is részét képezik a dolgozatnak, hogy ezen a ponton nem szeretnék szembefordulni a leíró nyelvészeti hagyománnyal.

A disszertációmban a következő kérdésekre kerestem a választ: Mi az értelmező fogalma? Milyen fajtákat különböztethetünk meg a magyar értelmezős szerkezetek körében? Milyen tulajdonságokkal rendelkeznek az egyes értelmezőfajták? Hogyan kapcsolódik az

értelmezős szerkezet a mátrix mondathoz, illetve milyen szintaktikai eljárásokban hogyan vesz részt? Milyen szerkezeti elemzés rendelhető az egyes értelmezőfajtákhoz? Milyen kapcsolat van az értelmezők és a közbevetések között?

2. A hátravetett jelzői értelmező

Ebben a fejezetben a hátravetett jelzői értelmező vizsgálatával foglalkoztam, megtartva a hagyományos terminust annak ellenére, hogy a szerkezetet nem sorolom a jelzők közé.

Először a hátravetett jelzői értelmező jellemzőit ismertettem, kiegészítve, illetve módosítva a leíró nyelvtanokban felsorolt tulajdonságokat. Pontosításra szorultak azok az állítások, amelyek szerint a hátravetett jelzői értelmezős konstrukciók átalakíthatóak elől álló jelzős szerkezetté, illetve a szerkezettagokból alany-állítmányi viszony hozható létre. Egyrészt megtévesztő az „átalakítás” fogalma generatív elméleti keretben dolgozva, másrészt csak bizonyos feltételek teljesülése mellett lehetséges a szerkezetek újrafogalmazása. Láthattuk azt is, hogy a nem metszetképző melléknévi és a számnévi értelmezők esetében nem lehetséges predikatív viszony létrehozása az értelmezett szó és az értelmező között, illetve a felsőfokú melléknévi értelmező esetében további megszorítás szükséges az alany-állítmányi viszony létrehozásához. Továbbá ki kell hangsúlyozni, hogy a hátravetett jelzői értelmező korlátozó tulajdonsággal bír, mivel ez a jellemző kiemelkedő szerepet tölt be az egyes értelmezőfajták elkülönítése során, és fontos érvként szolgál amellet, hogy a szerkezetet eltérő módon kell elemezni az azonosító értelmezőtől.

A hátravetett jelzői értelmezős szerkezet tagjai között egyeztetés helyett egyezést feltételezek, elkerülve ezzel, hogy az olvasó arra a téves következtetésre jusson, hogy a konstrukciót alárendelésnek tartom. A bemutatott példák alapján láthattuk, hogy kötelező az egyezés a szerkezettagok között az esetragok, a többes szám jele és az *-é* birtokjel tekintetében, ugyanakkor csak korlátozottan lehetséges, hogy az értelmezőn megjelenjen ugyanaz a birtokos személyjel, mint az értelmezett szón. Az *-ék* asszociatív többesjel esetében kötelező a többes számú egyezés, de az *-ék* jel teljes alakjában már nem tapadhat az értelmezőhöz. A névutók esetében szintén megfigyelhető az egyezés, de ha az értelmezős szerkezet tagjai nem távolodnak el egymástól, akkor abban az esetben is grammatikus a példánk, ha csak az értelmező után áll névutó. A szerkezettagok határozottságát tekintve nem kötelező az értelmezett szó és az értelmező egyezése.

Megvizsgáltam, hogy bármely elől álló jelzős szerkezetből létrehozható-e értelmezős konstrukció. A példák alapján a következő konklúziók vonhatók le: 1) Ha a nem metszetképző melléknév nem olyan kontextusban fordul elő, amelyben szembeállítható egy

másik melléknévvvel, akkor nem töltheti be hátravetett jelzői értelmező szerepét. 2) A felsőfokú melléknevek határozott névelő nélkül nem tölthetik be hátravetett jelzői értelmező szerepét. 3) A számnevek korlátozottan – bizonyos feltételek teljesülése esetén – jelenhetnek meg hátravetett jelzői értelmezőként.

Összehasonlítottam a magyar hátravetett jelzői értelmezőket a görög ‘polydefinite’ szerkezetekkel, amelyek között első pillantásra nagy hasonlóság fedezhető fel. Az összehasonlítás eredménye azt mutatja, hogy valójában több az eltérés a kétféle konstrukció között, mint a hasonlóság. Ennek a vizsgálatnak azért van nagy jelentősége, mert ezáltal közelebb juthatunk a következő két kérdés megválaszolásához: 1) a magyar értelmezőket hogyan csoportosíthatjuk, 2) az egyes fajták milyen kapcsolatban állnak egymással.

A görög ‘polydefinite’ szerkezettel való összehasonlítás során arra a következtetésre jutottam, hogy a hátravetett jelzői értelmező nem sorolható be a szoros appozíciók közé korlátozó volta ellenére, de ugyanezen tulajdonsága a laza értelmezők köréből is kizárja a vizsgált konstrukciót. Ez egy újabb érv amellet, hogy a magyarban a hátravetett jelzői értelmezőt és az azonosító appozíciót egymástól elkülönítve vizsgáljuk, és hogy ne egy egységes szerkezetet akarjunk a két konstrukcióhoz rendelni, ahogyan a hagyományos nyelvtanok tették eddig.

A hátravetett jelzői értelmező szerkezeti elemzése során először elvettem a korábbi elgondolásokat saját ellenérveim alapján: az alárendelés ellen a konstrukcióval való egyeztetés szól, a mellérendelő szintagma elleni fő érv a szerkezettagok szórendi szabadsága, az átmeneti szerkezet feltételezése pedig nem nyújt megoldást a problémára. Az én javaslatom, hogy a magyar nyelvben a hátravetett jelzői értelmezőt két tagmondat koordinációjaként és ellipszisként kell kezelni. Példákon keresztül szemléltettem, hogy az értelmezős szerkezet ily módon történő elemzése nem sérti az ellipsis feltételeit, vagyis a tartalom-azonosság, a kontextus-azonosság és a szomszédosság feltételei is teljesülnek. Két kisebb eredményt kell kiemelni: 1) A vizsgálatok egyrészt alátámasztották, hogy a magyar példák esetében a visszaható ellipszisznél is lehetségesek az eltérő Agr-végződésesek. 2) Bánréti (2007) állításával ellentétben a szomszédosság feltételének is teljesülnie kell, mégpedig abban az esetben is, ha az értelmezett szó és az értelmező közé nem ékelődik be egy potenciális antecedens.

A hátravetett jelzői értelmező elemzése során a következő ellipsziszfajtákra és mozgásokra építettem: N-fej ellipszise, visszaható ellipszis, zsilipelés, ATB-topikalizáció, RNR. Ezzel az ötféle művelettel leírható az összes szórendi változata egy olyan mondatnak, amely hátravetett jelzői értelmezőt tartalmaz.

Végül megmutattam, hogy ez a fajta elképzelés hogyan egyeztethető össze a hátravetett jelzői értelmezős szerkezet tulajdonságaival.

3. Az azonosító értelmező

Ebben a fejezetben az azonosító értelmező állt a vizsgálódás középpontjában. Először az azonosító értelmező tulajdonságait vizsgáltam meg, módosítva, illetve kiegészítve a magyar szakirodalom egyes állításait: egyrészt ezt az appozíciót sem tekintem jelzőnek (hasonlóan a hátravetett jelzői értelmezőhöz), másrészt a szerkezettagok felcserélésével egyes példákban itt is létrehozható elől álló jelzőt tartalmazó konstrukció. Továbbá az azonosító értelmező olyan tulajdonságainak a vizsgálatára helyeztem a hangsúlyt, amelyek igazolhatják a mátrix mondattól való függetlenségét. A magyar azonosító értelmezős szerkezetben is megjelenhet a szerkezettagok között határozó, a konstrukciónak lehet saját pro alanya, amelyre a *maga* visszaható névmás jelenléte utal, ugyanakkor az értelmezőnek ugyanazt az esetragot kell viselnie, mint az értelmezett szónak.

Az azonosító értelmező fajtáinak ismertetésekor két újfajta megközelítési módot mutattam be. Amellett érveltem, hogy a magyar nyelvben is van létjogosultsága a szoros értelmezőnek (Burton-Roberts 1975, Molitor 1979, Lasersohn 1986, Acuña-Fariña 1996, 1999; Huddleston–Pullum 2002, Keizer 2005, Potts 2005 Lekakou–Szendrői 2007), annak ellenére, hogy nyelvünkben korlátozottabb módon jelenik meg, mint a nemzetközi szakirodalomban ismertett nyelvekben. Megvizsgáltam azt is, hogy az angol, a német és a holland példák mintájára vajon a magyar azonosító értelmezők is besorolhatóak-e a Heringa (2012) által bemutatott három szemantikai osztályba (azonosítás, tulajdonítás, bennfoglalás). Ennek a kérdésnek azért van jelentősége, mert amellett érveltem, hogy egyes kötőszók megjelenése esetén a magyar nyelvben – a hagyománnyal ellentétben – nem mellérendelő szintagmáról, hanem értelmezős szerkezetéről kell beszélnünk. A kutatásom során kitértem arra is, hogy az appozíció-jelölők – a Heringa (2012) által vizsgált nyelvekhez hasonlóan – a magyarban is elkülöníthetőek-e, egy-egy szemantikai osztályhoz kapcsolva őket. Az angol, a német és a holland példákkal egybevetve azonban a magyar adatok esetében nem lehet egyértelműen csoportosítani az appozíció-jelölőket azzal a kikötéssel, hogy az értelmezős szerkezetnek csak egy adott szemantikai osztályára jellemzőek, ugyanis az azonosítás egyes appozíció-jelölői (mint a *vagyis*, *azaz*, *mégpedig*) olyan példákban is megjelenhetnek, amelyek a tulajdonítás osztályába sorolhatók.

Az alanyi vagy tárgyi szerepben megjelenő azonosító értelmezős szerkezettel való egyeztetést is alapos vizsgálat alá vettem, mivel azon kérdés megválaszolása, hogy az

értelmezett szóval vagy az értelmezővel egyeztetjük az állítmányt, segíthet annak eldöntésében, hogy alá- vagy mellérendelő szerkezettel állunk szemben. Az eredmények alapján azonban nem lehet egyértelműen állást foglalni amellett, hogy melyik szerkezettel történik az egyeztetés, ugyanis két tényező alakítja egyszerre az egyeztetés alakulását a preverbális pozícióban megjelenő appozíciós konstrukció esetén: a közelségi elv és a jelölt jegyérték a többséget, illetve a határozottságot illetően. Ha az értelmező többes számú alany vagy határozott tárgy, akkor egyértelmű az egyeztetés alakulása: többes számú, illetve határozott tárgyi ragozású ige jelenik meg (a közelségi elv is a többes számú, illetve a határozott tárgyi ragozású állítmányt erősíti meg). Ha az értelmezett szó a többes számú alany vagy a határozott tárgy, akkor a preverbális pozícióban megjelenő értelmezős szerkezet esetében a közelségi elv és a jelölt jegyérték (a többségi, illetve a határozottsági) szembekerül egymással, és a mondatok grammatikalitásának megítélése igen vegyes képet mutat az egyeztetés alakulását illetően. Ha az értelmezős szerkezet posztverbális pozícióban jelenik meg, akkor a közelségi elv az irányadó az egyeztetés alakulását tekintve mind az alanyi, mint a tárgyi szerepben megjelenő appozíció esetében. Példákkal illusztráltam, hogy az értelmező után tartott intonációs szünet hogyan befolyásolja az egyeztetés alakulását (a preverbális pozícióban megjelenő appozíciós konstrukció esetén): mind az alanyi, mind a tárgyi szerepű értelmezős szerkezet esetében az értelmezett szó irányítja az állítmánnyal történő egyeztetést, mivel a szünetnek köszönhetően felerősödik a konstrukció közbevetéses jellege.

A szerkezeti elemzés során kizártam három megoldási javaslatot: egyrészt az appozíciós szerkezet lecsökkentett vonatkozó tagmondatként való felfogását, másrészt ellipszisként való elemzését, harmadrészt az értelmezős konstrukció RELATOR-os elemzését (Den Dikken 2006) a szerkezettagok között lévő predikatív viszonyra építve.

A disszertációban amellet érveltem, hogy a szerkezeti elemzés során az azonosító értelmező egyes fajtáit (az azonosítás, a tulajdonítás és a bennfoglalás osztályába tartozó appozíciókat, illetve a szoros értelmezőt) el kell határolni egymástól. Külön típusként elemeztem azokat a példákat, amelyekben az értelmező után is kell tartani intonációs szünetet, azokat a közbevetések közé sorolva. Mivel az állítmány egyeztetése az értelmezett szóval történik ezekben a példákban, amellet foglaltam állást, hogy az értelmezőnek a kiegészítő összeolvasztás művelete által kell az értelmezett szóhoz kapcsolódnia, hogy láthatatlan legyen a mátrix mondatbeli állítmány számára. Az értelmező utáni szünet hiányakor az azonosítás és a tulajdonítás osztályába tartozó értelmezős konstrukcióban egy olyan appozíciós parentetikus frázist (Par_{APP}P-t) feltételeztem, amelyben a szokásos összeolvasztás művelete által

kapcsolódik az értelmező a szerkezethez, mivel az egyeztetés alakulását két tényező – a közelségi elv és a jelölt jegyérték – befolyásolja, s ennek köszönhetően egyes példákban az értelmező, míg más példákban az értelmezett szó irányítja a mátrix mondatbeli állítmánnyal való egyeztetést. A bennfoglaló értelmező esetében azt láthattuk, hogy a példák többségében intonációs szünetet kell tartani az értelmező után is, ez alól kivételek a fókuszpozícióban megjelenő szerkezetek. Az intonációs szünet hiányát mutató konstrukciókhoz olyan szerkezetet rendeltem, amelyben két tagmondat koordinációja és a redundáns elemek elliptálása történik. A szoros értelmező esetében amellet foglaltam állást, hogy a két DP szoros egységet alkot. Külön meg kellett vizsgálni a személyes névmási értelmezett szót tartalmazó példákat, amelyeket – az azonosítás és a tulajdonítás osztályába tartozó értelmezőkhöz hasonlóan – appozíciós parentetikus frázisként (Par_{APP}P-ként) elemeztem. Ezekben a szerkezetekben az állítmánnyal való egyeztetést a (személyt tekintve) jelölt jegyérték irányítja, ha az appozíció preverbális pozícióban jelenik meg. A *mi férfiak* típusú konstrukciókat szintén appozíciónak tartom, a szerkezettagok között szoros viszonyt feltételezve – a szoros értelmezőhöz hasonlóan.

Amellet érveltem, hogy érdemes megkülönböztetni a határozói értelmezőt a többi értelmezőfajtától. A határozói értelmezők esetében megpróbáltam elkülöníteni a valódi értelmezős szerkezetektől azokat a példákat, amelyekben két határozó is megjelenik, de mégsem állnak egymással értelmezős viszonyban.

4. Az értelmező fogalma és általános jellemzői

Ebben a fejezetben – a disszertáció eredményei alapján – megpróbáltam az értelmező fogalmát pontosítani a magyar példákra vonatkoztatva. Először a magyar nyelvészeti hagyományban használatos jellemzőket módosítottam: 1) Bár az értelmezős konstrukcióban valóban mindig követi az értelmezett szót az értelmező, de helytelen az értelmezett szót alaptagnak nevezni. 2) A szerkezettagok között nem esetbeli és számbeli egyeztetés, hanem egyezés figyelhető meg, és a bennfoglaló appozíció esetében megengedett a számbeli egyezés hiánya, ha az értelmezett szó a többes számú. 3) A hangsúlyra vonatkozó megállapítás is módosításra szorult, mivel a szoros appozíciók és egyes határozói értelmezők esetében a szerkezettagok egyetlen intonációs egységet alkotnak. 4) Végül azt az állítást is cáfoltam, hogy az értelmezős szerkezettagok között létrehozható predikatív viszony, hiszen ez nem igaz a hátravetett jelzői, a specifikációs és a predikációs értelmezők egyes példáira, illetve az összes bennfoglaló, valamint határozói értelmező ellentmond ennek a megállapításnak.

Ezt követően a nyelvtani modulok felől közelítve meg a kérdést, egy átfogó, általános definíciót adtam az értelmezőre, amelyet kiegészítettem az egyes értelmezőfajtákra vonatkoztatva. Egységes prozódiai jellemző nem adható az összes értelmezőre. Közös szintaktikai jellemző, hogy a szerkezettagok ugyanazt a grammatikai funkciót látják el. A szemantika felől megközelítve elmondható, hogy az értelmezős szerkezetben az értelmezett szót módosítja, kiegészíti, pontosítja vagy leszűkíti az értelmező, és a két szerkezettag azonos referenssel bír (beleértve a magában foglalást is), továbbá a szerkezetnek saját propozíciója van, amely független a mátrix mondat propozicionális tartalmától. A pragmatikai megközelítés szerint az appozíciós üzenet egy konvencionális implikatúra (Potts 2005, Kim 2012), az értelmező segít a hallgatónak azonosítani az értelmezett referensét, arról új információval szolgálva.

A különféle értelmezők tulajdonságait figyelembe véve megvizsgáltam, hogy milyen példák nem sorolhatóak az értelmező fogalma alá. Néhány olyan adatot ki kellett zárnom az értelmezők köréből, amelyeket korábban appozíciónak tartottak a magyar nyelvészek. Továbbá egy újabb érvet mutattam be, hogy a szoros értelmező szerkezettagjainak felcserélésével – szemben a nemzetközi szakirodalomban bemutatott példákkal – miért nem egy újabb appozíciós szerkezetet kapunk, hanem egy főnévi módosítóval ellátott DP-t.

Összehasonlítottam a hátravetett jelzői értelmezőt és az azonosító értelmezőt, hogy alátámasszam a különbségek felsorolásával azt a hipotézist, hogy két eltérő konstrukcióval állunk szemben, amelyekhez nem kell mindenáron ugyanazt a szerkezeti elemzést rendelni.

Végül pedig állást foglaltam, hogy a kutatásom eredményei részben az „árvaházi”, részben az integrációs megközelítést támasztják alá, attól függően, hogy melyik értelmezőfajta szerkezetéről beszélünk.

Amint a disszertációból is kitűnik, az értelmezők problematikája egy olyan kutatási terület, amellyel érdemes a jövőben is foglalkozni. A disszertáció csak érintette az ellipsis témakörét, de már ennyiből is jól látható, hogy ezen a területen is fontos lenne további kutatásokat végezni. A további tervek között szerepel egy olyan teszt összeállítása, amelyben nagyobb hangsúlyt fektetek az értelmező utáni szünet meglétére vagy hiányára, és amely egy hangzó anyagot foglalna magában. A bennfoglalás osztályába tartozó appozíciókat is szeretném beemelni a tesztmondatok közé. Fontos eredményekhez vezethet az értelmezős konstrukción belül az információs szerkezet szerepének alaposabb vizsgálata. A személyes névmást tartalmazó appozíciók kérdésköre szintén további vizsgálatokat igényel. Új eredményekhez vezethet a közbevetések szisztematikus áttekintése is. Mindezekén túl érdemes lenne a nem nominális értelmezőket is megvizsgálni.

Hivatkozások

- Acuña-Fariña, Juan Carlos 1996. *The puzzle of apposition. On so-called appositive structures in English*. Santiago de Compostela: Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico.
- Antal László 1964. A magyar jelző három különböző nyelvtani koncepció fényében, *Magyar Nyelv* 60: 61–8.
- Antal László 1977. *Egy új magyar nyelvtan felé*. Magvető Könyvkiadó, Budapest.
- Balogh Judit 1999. A jelző és az értelmező, *Magyar Nyelvőr* 2: 191–207.
- Bánréti Zoltán 2007. *A mellérendelés és az ellipszis nyelvtana a magyarban*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Bosque, Ignacio & Carme Picallo 1996. Postnominal adjectives in Spanish DPs, *Journal of Linguistics* 32: 349–385.
- Burton-Roberts, Noel 1975. Nominal apposition, *Foundations of language* 13: 391–419.
- Dér Csilla 2001. Értelmezek, azaz azonosítok? Az értelmezős szerkezeten belüli grammatikai viszonyról, *Magyar Nyelv* 97:1, 77–82.
- Dikken, Marcel den 2006. *Relators and Linkers*, Cambridge: The MIT Press.
- Dürscheid, Christa 2002. „Polemik satt und Wahlkampf pur” – Das postnominale Adjectiv im Deutschen, *Zeitschrift für Sprachwissenschaft* 21: 57–81.
- Heringa, Herman 2012. *Appositional constructions*. PhD thesis, University of Groningen. LOT Dissertation Series 294.
- Jakab István 1977. Az értelmező és az értelmezett szószerkezeti viszonya, *Magyar Nyelvőr* 101: 9–19.
- Keizer, Evelien 2005. The discourse function of close appositions, *Neophilologus* 89: 447–467.
- Kim, Jong-Bok 2012. Form and Function Mismatch in the English Appositional Construction, *Language Research* 48 (3): 1–23.
- Lasersohn, Peter 1986. The semantics of appositive and pseudo-appositive NP's, *Proceedings of the Eastern States Conference on Linguistics* 3: 311–322.
- Lekakou, Marika & Kriszta Szendrői 2007. Eliding the noun in close apposition, or Greek polydefinites revisited, in: Richard Breheny & Nikolaos Velegrakis (eds.): *UCL Working Papers in Linguistics*. University of London, University College London, pp. 27, 129–154. Internet: <http://www.phon.ucl.ac.uk/publications/WPL/uclwpl19.html>.
- Molitor, Friedhelm 1979. *Zur Apposition im heutigen Deutsch. Eine Vorstudie*. PhD Dissertation, University of Cologne. Siegen: Buchbinderei M. Höpner.

- Potts, Christopher 2005. *The logic of conventional implicatures*. New York: Oxford University Press.
- Pysz, Agnieszka 2009. *The Syntax of Prenominal and Postnominal Adjectives in Old English*. Cambridge Scholars Publishing.
- Rácz Endre 1991. *Az egyeztetés a magyar nyelvbe*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Szabó Dénes 1955. *A mai magyar nyelv*. Egyetemi jegyzet, kézirat, Budapest.
- Szőke Bernadett 2014a. A magyar minősítő értelmező mint ellipszis, in: *LingDok 13*. Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged, 165–184.
http://nydi.bibl.u-szeged.hu/SZTE_NYDI/LingDok_konfketetek_files/lingdok13.pdf
- Szőke Bernadett 2014b. Újabb kutatások az értelmezőről, *Magyar Nyelvőr* 138 (3): 328–344.
- Szőke, Bernadett 2015. The identifying apposition in Hungarian, *Argumentum* 11, Debreceni Egyetemi Kiadó, 1–28.
http://epa.oszk.hu/00700/00791/00012/pdf/EPA00791_argumentum_2015_11_001-028.pdf
- Szőke Bernadett (megjelenés alatt). Az azonosító értelmező vizsgálata a magyarban, in: *LingDok 15*. Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged.
- Tompa József 1964. „Egyik legnagyobb tévedése?”, *Magyar Nyelv* 60: 428–432.

Publikációim a disszertáció témakörében

- Szőke Bernadett 2011. A predikatív viszony a birtokos DP-ben, a befejezett melléknévi és a határozói igeneves szerkezetekben, in: Gécseg Zsuzsa (szerk.) *LingDok 10. Nyelvészdoktoranduszok dolgozatai*, Szeged, JATEPress Kiadó, 205–224.
- Szőke Bernadett 2014a. A magyar minősítő értelmező mint ellipszis, in: Gécseg Zsuzsa (szerk.) *LingDok 13. Nyelvészdoktoranduszok dolgozatai*, Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged, 165–184.
http://nydi.bibl.u-szeged.hu/SZTE_NYDI/LingDok_konfketetek_files/lingdok13.pdf
- Szőke Bernadett 2014b. Újabb kutatások az értelmezőről, *Magyar Nyelvőr* 138 (3): 328–344.
- Szőke, Bernadett 2015. The identifying apposition in Hungarian, *Argumentum* 11, Debreceni Egyetemi Kiadó, 1–28.
http://epa.oszk.hu/00700/00791/00012/pdf/EPA00791_argumentum_2015_11_001-028.pdf
- Szőke Bernadett (megjelenés alatt). Az azonosító értelmező vizsgálata a magyarban, in: Gécseg Zsuzsa (szerk.) *LingDok 15. Nyelvészdoktoranduszok dolgozatai*, Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged.